

Co rośnie na ławskim „Skarbku” - czy to groźny barszcz? Przeczytaj i ZOBACZ ZDJĘCIA

data aktualizacji: 2024.07.18

Roślina rosnąca w pobliżu placu zabaw przy „Skarbku” to jeden z naszych rodzimych gatunków - barszcz zwyczajny. Sprawdziła to na naszą prośbę Magdalena Rudnicka, edukatorka przyrodnicza ze stowarzyszenia Dzika Hawa.

Jak dalej wskazuje, jest to roślina, która przypomina swój kaukaski odpowiednik - budzący uzasadnioną obawę barszcz Sosnowskiego, jednak barszcz zwyczajny jest wyraźnie mniejszy. Warto przy tym odnotować, że również rodzimy gatunek zawiera wywołujące reakcje alergiczne furanokumaryny - chociaż w mniejszym stężeniu niż kaukaski "kuzyn". Furanokumaryny szczególnie intensywnie ulatniają się podczas upałów.

Więcej w opracowaniu Magdaleny Rudnickiej, zapraszamy do lektury.

Pod nazwą barszczy kaukaskich kryją się trzy groźne dla ludzi i zwierząt gatunki roślin, sprowadzone niegdyś do Europy.

Barszcz Sosnowskiego (*Heracleum sosnowskyi*) po raz pierwszy pojawił się w Polsce w 1958 r., kiedy to wrocławski Ogród Roślin Leczniczych Akademii Medycznej rozpoczął doświadczalną uprawę i sprawdzanie możliwości adaptacyjnych rośliny do warunków polskich. Roślina ze względu na ilość wytworzonej w ciągu sezonu zielonej masy miała stanowić bazę paszową dla zwierząt hodowlanych. W latach 70-tych i 80-tych gatunek był już masowo wprowadzany do PGR-ów i rozpowszechniany wśród pszczelarzy. Okazało się jednak, że zwierzęta niechętnie spożywały kiszonkę z barszczu, a mleko i mięso skarmianego w ten sposób bydła miało nieprzyjemny zapach i smak. Dodatkowo wyszły na jaw toksyczne właściwości rośliny. Drugi gatunek, **barszcz Mantegazziego** (*H. mantegazzianum*), pojawił się w Polsce w latach 70-tych XX w. jako roślina ozdobna wprowadzana do parków i ogrodów. Póki co w Polsce nie odnotowano jeszcze trzeciego gatunku **barszczu perskiego** (*H. persicum*), który obecny jest natomiast w innych krajach europejskich.

Najbardziej charakterystyczną cechą barszczy kaukaskich jest ich rozmiar - czym odróżnia się od naszego rodzimego barszczu zwyczajnego. Rośliny z Kaukazu zazwyczaj osiągają wysokość 3, a nawet 4-5 m wysokości. Łodyga ma grubość ok. 8-12 cm, jest okrągła, słabo owłosiona, a na jej powierzchni znajdują się charakterystyczne bordowe plamki. Okazałe są również liście i białe kwiatostany barszczy (30–80cm), wyglądem przypominające parasole.

Nasz rodzimy barszcz zwyczajny, chociaż nieco podobny do olbrzymich barszczy kaukaskich, **jest zdecydowanie mniejszy** (maksymalnie do 1,5 m wysokości). Mniejsze są również kwiatostany i liście. Łodyga, która stanowi dobrą cechę identyfikującą gatunek, ma zwykle do 2-3 cm grubości, jest szorstko owłosiona i nie występują na niej bordowe plamki.

Toksyczność roślin z Kaukazu związana jest z zawartością furanokumaryn w soku, które szczególnie podczas wysokiej temperatury powietrza, ulatniają się z powierzchni roślin w postaci aerozoli i osiadają na skórze. Pod wpływem działania promieni UV, które inicjują reakcję chemiczną, dochodzi do poparzeń. Reakcje alergiczne mogą mieć różne objawy. Od zaczerwienienia skóry do wykwitów z obrzękami i pęcherzami, aż po oparzenia I, II, a nawet III stopnia. Szczególnie narażone są osoby o jasnej karnacji.

W przypadku kontaktu z rośliną zaleca się jak najszybsze umycie skóry mydłem i opłukanie wodą, a następnie chronienie skóry przed światłem słonecznym przez minimum 48 godzin!

Trzeba jednak podkreślić, że furanokumaryny występują powszechnie także u naszych roślin rodzimych np. w barszczu zwyczajnym czy pasternaku i chociaż stężenie tych związków jest zdecydowanie mniejsze niż u barszczy kaukaskich, to w czasie wysokich temperatur kontakt z tymi roślinami również może powodować reakcje skórne.

I już na koniec: wszystkie barszcze kaukaskie należą do inwazyjnych gatunków obcych i zgodnie z krajowym ustawodawstwem ich stanowiska należy zgłaszać gminie. Stanowisk barszczu nie należy usuwać samodzielnie, gdyż nieumiejętnie przeprowadzony zabieg może spowodować poparzenia skóry, a także przyczynić się do nieumyślnego zawleczenia rośliny na kolejne stanowiska.

Barszcz Sosnowskiego - województwo pomorskie. Fot. M. Rudnicka.

Barszcz Sosnowskiego - województwo pomorskie. Fot. M. Rudnicka.

Barszcz zwyczajny - charakterystyczne bruzdowanie i owłosienie na łodydze. Fot. M. Rudnicka.

Barszcz zwyczajny - niewielkie kwiatostany, jeszcze nierozwinięte. Fot. M. Rudnicka.

Stanowisko barszczu zwyczajnego obok plaży. Fot. M. Rudnicka.

Porównanie barszczy kaukaskich z barszczem zwyczajnym. Źródło: barszcz.edu.pl.

Źródło:

<https://www.infoilawa.pl/aktualnosci/item/75245-co-rosnie-na-ilawskim-skarbku-czy-to-grozny-barszcz-przeczytaj-i-zobacz-zdjecia>